

adni és a már régen megígért, de eddig még nem kapott gépkocsik hiánya miatt az ellenőrzés és az elsősegélynyújtás nem oldható meg kielégítő módon. Pedig az aknakutató századok eddigi teljesítményeik alapján ezt joggal megérdemelnék.

Igy fest röviden összefoglalva műszaki csapataink jelenlegi újjáépítő munkája. Az újjáépítés folyamán, — ha a 3 éves tervet megnézzük — rengeteg olyan feladatot találunk, amelyekben szintén részt vállalhatna a honvédség, részben kiképzési céllal, részben újjáépítési szándékának bizonyítékaképpen. Legyen szabad utalnom itt a sok épülő hídra, gyengeáramú vezetékre, a Lispe-Budapest-i földgázvezetékre, vagy a Duna-Tisza csatornára. A honvédség vezetőinek feladata, hogy a honvédség részvállalásának mértékét és irányát megszabják!

Mialatt e sorokat írom, robbantó járőreink és műszaki karhatalmi osztagaink az árvízzel viaskodnak, hogy a veszély elmúltával folytathassák vállalt munkájukat a dolgozók Magyarországnak felépítésében.

Györgypál László

A HONVÉDSÉG RUHAGAZDÁLKODÁSA

AZ új demokratikus honvédség felállításánál előtérbe jut a ruhagazdálkodás tervszerű megszervezésének kérdése. A honvédség ruházkodását a rendelkezésre álló anyagi és pénzügyi lehetőséghez képest kell megszervezni. A helyes ruhagazdálkodás nemcsak a végrehajtó szolgálatot ellátó alakulatokra, hanem a vezető szolgálatra is külön-külön feladatot ró.

A ruhagazdálkodásnál a vezető szolgálatra ama feladat hárulik, hogy a gazdálkodást helyesen szervezze meg és a végrehajtó szolgálatnak megfelelő irányelveket szabjon a gazdálkodásra.

A vezetés szempontjából két lényeges és el nem hanyagolható körülményt kell figyelembe venni, és pedig:

a) a ruházkodáshoz előbb a helyes alapot kell megteremteni, azaz a *ruházati alapilletményt* kell megállapítani,

b) gondoskodni kell arról, hogy a ruházati alapilletmény mindenkor rendelkezésre álljon, azaz a fenntartásról, illetve a rendszeres *utánpótlásról* kell gondoskodni.

A ruházati alapilletmény az a ruházati mennyiség, amivel a vezetés egy gazdasági időszakra (költségvetési időszakra) a honvédség tagjait el kívánja és el tudja látni. Az alapilletmény megállapításánál az ország nyersanyag-helyzetét és a költségvetési viszonyokat

kell alapos mérlegelés tárgyává tenni s ennek alapján az illetményfű ügy kell megállapítani, hogy az alakulatok úgy legyenek ellátva, hogy az év folyamán semmit se legyen szükséges utánpótolni. Az alapilletmény megállapításánál azt kell eldönteni, hogy honvédségünk tagjai milyen és mennyi ruházattal legyenek ellátva.

Véleményem szerint az ország nyersanyag-helyzete lehetővé teszi, hogy a honvédségünk tagjai egy rend $2/10$ — $5/10$ értékű gyakorló és egy rend $8/10$ — $10/10$ értékű kimenő ruhával legyenek felszerelve.

A honvédség szükségletének megállapításánál figyelemmel kell lenni az évközbeni létszámhullámzásokra is, hogy egy létszámnövekedés (újonc-behívás) a ruhaellátásnál az alakulatnak gondot ne okozzon.

A gazdálkodás megalapozása nagy költséget emészt fel, de mégis célravezetőbb, mielőbb a rendszeres gazdálkodásra áttérni, mert a pillanatnyi szükségletek kielégítése csak időlegesen segít a ruházati helyzeten, de azt nem oldja meg. A rendszeres ruhagazdálkodást anyaggazdálkodás, illetve az anyaggal való takarékoskodás miatt is mielőbb meg kellene szervezni, mert a pillanatnyi szükségletek fedezésére beszerzett ruházat azonnali használatbavétele azok időelőtti elhasználódására vezet, s ez nem viszi előbbre a honvédség ruhaellátását.

Az egyes ruházati cikkek viselési időtartama más és más, ebből következik, hogy pl. egy $2/10$ értékű nadrág kevesebb ideig főg tartani, mint egy $2/10$ értékű köpeny, ezért az alapilletmény mennyiségi megállapítására azt kimondani, hogy egy honvéd személy részére rendszeresítenek egy rend gyakorló ruhát és egy rend kimenő ruhát, nem elegendő. Egy gazdálkodási év alatt a kiadott $5/10$ értékű cikkek közül azok, amelyeknek viselési időtartama egy év, vagy annál kevesebb, legkésőbb félév múlva elhasználódnak és utánpótlás hiányában az alakulat az év hátralevő részén a kimenő ruhát lesz kénytelen gyakorló ruha céljaira használatba venni. Ezért az alapilletményként az alakulatoknak kiadandó ruha mennyiségét a viselési időtartamok figyelembevételével mellett cikkenként külön-külön úgy kell megállapítani, hogy minden alakulat a költségvetési év végén, illetve az utánpótlás beérkeztekor, az utánpótlással együtt egy rend gyakorló és egy rend kimenő ruházattal még rendelkezzen, a gyakorló ruha mennyisége, illetve minősége olyan legyen, hogy a következő gazdasági év végéig elég legyen.

A kimenő készletnél általában évente 3 havi viseléssel (kimenő, szabadság, diszolgás) számolhatunk, így a gyakorló ruha viselésére 9 hónapot vehetünk számításba.

Feltételezve, hogy a vezetés egy rend gyakorló és egy rend kimenő ruhát állapít meg alapilletményként, akkor az egyes cikkek használati értékét és viselési időtartamát figyelembevéve, 100 fő ellátásához a rendszeres gazdálkodás megkezdéséhez a túloldali mennyiség szükséges:

Cikk:	Viselési idő:	Gyakorló készlet:		Kimenő készlet:
		2/10	5/10	
Sapka	18 hónap	250 vagy	100	100
Zubbony	24 „	187 „	100	100
Nadrág	16 „	281 „	112	100
Köpeny	36 „	125 „	100	100
Bakancs	12 „	375 „	150	100

A viselési időtartamra való figyelemmel, a kiadott 2/10 értékű gyakorló ruha a költségvetési év 9. hónapjában teljesen elhasználódik és utánpótolandó. Ha a gyakorló ruhát 5/10 értékű ruházattal tudjuk megalakítani, úgy a gazdálkodási év végével még

25 darab zubbony és

50 darab köpeny

viselési időtartama a következő évre is átnyúlik. A kimenő ruházattól pedig:

100 darab sapka 15 hónapig,

100 darab zubbony 21 hónapig,

100 darab nadrág 13 hónapig,

100 darab köpeny 33 hónapig és

100 pár bakancs 9 hónapig

viselhető még folytatólag.

Tehát, ha az alapilletmény első évben megvan, úgy elméletileg a következő évben csak a gyakorló készletet és a kimenő bakancsok 30%-át kell pótolni. Természetszerűleg a további években az utánpótolandó új cikkek mennyisége az elhasználás mérvének megfelelően növekszik.

A honvéd személy ruhailletményén (alapilletmény) felül meg kell állapítani azt a ruházati mennyiséget, ami az eredményes gazdálkodás folytatásához szükséges. Ez a csere, illetve központi tartalék-készlet. Ennek mennyisége és minősége az egyes cikkek viselési időtartamával függ össze. Minél jobban el van viselve a ruházat, annál több csere-készletet kell adni, hogy a javítások miatti csere az ellátottságot ne hátráltassa. A csere-készlet használt ruhából, a központi tartalék új cikkekből áll, ez utóbbi mennyisége a pénzügyi helyzettől függ.

A rendszeres ruhagazdálkodást nagyon elősegíti, ha központi tartalékként a következő évi teljes szükséglet — vagy annak tekintélyes része — tárolható, mert így az utánpótlás esetleges későbbi beérkezése nem okoz fennakadást az ellátásnál.

A jelen viszonyok között eredményes ruhagazdálkodást a ruházati és költségvetési helyzetünk következtében csak fokozatosan lehet felépíteni. Előbb meg kell alakítani a gyakorló készleteket, s csak ha a megfelelő csere-készlettel együtt rendelkezésre áll, lehet a kimenő készlet megalakítását megkezdeni. Nem követünk el nagy hibát, ha a gyakorló készlet 50 százalékát 2/10 értékű és 50 százalékát 5/10 értékű ruházattal állítjuk össze, kb. 10 százalékos csere-készlet-

tel. A kimenő ruhát 8/10—10/10 értékű cikkekből, kb. 5 százalékos cserekészlettel kell megalakítani. Ez elv figyelembevételével a már tárgyalt cikkek gyakorló készletét az alábbi százalékban kellene megállapítanunk:

sapka . . .	236 ^o / _o
zubbony . . .	157 ^o / _o
nadrág . . .	215 ^o / _o
köpeny . . .	123 ^o / _o
bakancs . . .	286 ^o / _o

Ily összeállítás mellett a gyakorló készletnek 9 hónapig viselhető állapotban kell maradni.

Az alapilletmény megállapítása után gondoskodni kell, hogy ez állandóan meg legyen, azaz a természetes elhasználódás rendszeresen utánpótlássék.

A természetes elhasználódás mérvét elméletileg az egyes cikkekre megállapított viselési időtartam határozza meg. A viselési időtartam azt jelenti, hogy a ruhadarab állandó használat és rendszeres karbantartás mellett meddig marad használható állapotban. A viselési időtartammal való számításnál nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyes cikkek viselési időtartama a béke években az akkori anyagminőségi lehetőségek mellett állapították meg, tehát a jelen anyagminőségek mellett a viselési időtartamot csak mint irányelvet lehet figyelembe venni. Ha a viselési időtartamot — tehát az utánpótlás mérvét — költségvetési okokból túlzottan megnyújtjuk, úgy a ruházat a viselési idő vége felé elhasználódik és a demokratikus honvédség katonái elhanyagolt, szegényes benyomást fognak kelteni.

A ruhautánpótlást, azaz az alapilletmény fenntartását úgy kell megszervezni, hogy nemcsak az új cikkeket, hanem a gyakorló készletet is rendszeresen pótoljuk.

Ruhagazdálkodást akkor lehet eredményesen folytatni, ha azt kényszermegoldások nem zavarják. A rendszeres ruhagazdálkodás a ruhaellátás szempontjából a legtöbb előnyt biztosítja, azaz lehetővé teszi, hogy a ruházati készletek legmesszebbmenően kihasználtsanak, éppen ezért még a kedvezőtlen költségvetési helyzetben is ragaszkodni kell a rendszeres ruhagazdálkodás fenntartásához.

A végrehajtó szolgálatnak, azaz az alakulatoknak a ruhagazdálkodásnál a

- a) kíméletes használat,
- b) rendszeres javítás és karbantartás és végül
- c) a készletek helyes tárolása a kötelessége.

A kíméletes használat csak akkor következhet be, és csak akkor követelhető meg az alakulatoktól, ha az előzőekben említett alapilletmény az alakulat rendelkezésére bocsátott. A kíméletes használatot elősegíti, ha a gyakorló ruhán felül minden alakulat rendelkezik egy bizonyos mennyiségű ú. n. munkaruhával, melyet a piszkos és a ruházatot erősen igénybevevő munkálatoknál fel tud

venni. Ajánlatos, hogy mindenki részére 2 pár lábbeli legyen biztosítva, hogy a javításnál, valamint a lábbeli átázásánál a csere lehetősége meg legyen, mert ez a lehetőség a lábbeliek viselési időtartamát lényegesen meghosszabbítja.

A ruházat rendszeres javítása és karbantartása, oly kötelesség, mely sohasem hanyagolható el. A rendszeres és szakszerű karbantartással a ruházat élettartama 30—100%-kal meghosszabbítható. Hogy a használati idő mit jelent pénzben és anyagban, azt nem kell külön magyarázni. Most különösen a veszített háború és anyagi kifosztottság után különös gondot kell fordítani arra, hogy a meglevő készletek minél hosszabb ideig használható állapotban fenntarthatók legyenek.

A legfontosabb karbantartási és javítási irányelvek az alábbiak:

Lábbeliek:

A bőryanagok legnagyobb ellensége a víz, mert a gyártás folyamán a bőryanagba vitt cserző anyag vízzel kimosható, aminek következtében a bőryanag eredeti tömörségét, hajlékonyságát, feszeségét és rugalmasságát elveszti. A karbantartásnál tehát arra kell törekedni, hogy a víz behatolását meggátoljuk, ezt a rendszeres zsírozással lehet elérni.

A lábbeli alsórészének (talp) karbantartása egyszerű. A vízben, sárban huzamosan használt lábbeli talpából a cserzőanyag kioldódik és a talp vízszívó, szivacos lesz. Az ily lábbeli talpat lenolajjal vagy firnisszel kell bekenni. Igen cérovezető benzinen vagy petróleumban oldott parafinban való félórás áztatás, mert így az oldott parafin a cserzőanyag helyére kerül s a talpat tömíti. Oldatlan parafinnal való kezelés nem cérovezető, mert a szilárd parafint a bőr nem tudja felszívni.

A lábbeli talpat és sarkat már a legkisebb kopásnál is javítani kell. A kihullott vastalpszeget, elveszett ornvédővasat, vagy sarokpatkót azonnal pótoljuk. A vastalpszeg helyét faszeggel kell betömni, nehogy a szeg helyén a víz beszivárogjon. Ha a sarok túlságosan, főleg egyoldalra kopott, úgy a kéreg elferdül és a lábbeli könnyen deformálódik s ezt már javítani nem lehet. A talpat nem szabad oly mérvben elkoptatni, hogy a talpkörnyelék (ráma), sőt a felsőbőr is elkopjon, mert a lábbeli ily állapotban szétesik és már csak nehezen és nagy költség mellett javítható ki. Lyukas lábbeli átázás után oly nagymérvű rongálódást szenved, hogy azt még alaposabb javítással sem lehet helyrehozni.

A használatba vett lábbeli felsőrésze a legérzékenyebb, mivel annak elhasználódása után a lábbelit már javítani nem lehet. A lábbelit naponta a portól, sártól és piszoktól alaposan meg kell tisztítani. Hetenként egyszer — s ha a lábbeli átázott — kétszer zsírozni kell. A zsírozás nem állhat abból, hogy a zsiradékot a lábbelire kenjük, mert ez csak felületi kezelést jelent és a lábbeli jókarbantartását nem segíti elő. Helyes eljárás az, hogy a letisztított lábbelit langyos szappanos vízzel lemossuk és a bőr megfelelő (kb. 10 perc) pihentetése után a még nedves bőrre annyi zsírozó anyagot kenünk fel,

amennyit a bőr felszív. A felkent zsiradékot a bőrbe kézzel be kell dörzsölni (masszírozni kell a bőrt), különösen fontos, hogy a lábbeli ama részeit masszírozzuk legjobban, ahol a bőr hajlásnak, gyűrődésnek van kitéve. Ilyen zsírozás mellett a már kiszáradt kemény bőr ismét puha, hajlékony és rugalmas lesz.

Ha a felsőrészen a varrások elszakadnak, úgy azt azonnal pótolni kell, a varrás rendszerint akkor szakad, ha a bőr kiszáradt és merev.

A lábbeli karbantartására csak növényi eredetű zsírozóanyagot szabad használni, mert az ásványi eredetű zsiradék (fegyverolaj, motorolaj) a bőrbe nem hatol be és cserzőhatást nem fejt ki. Fénymáz (suvix) nem használható, mert a bőrre káros savakat tartalmaz.

A nedves lábbelit a tüztől távol, szellős helyen felakasztva kell szárítani, mert a nagy meleg a bőrt elenyvesíti és törékennyé válik.

Igen sok hátrány küszöbölhető ki akkor, ha a legénységnek a lábbelieket méretnagyságoknak megfelelően adjuk ki. Ehhez célszerű a kiosztás előtt a lábbelieket méretnagyság szerint csoportosítani és mindenkinek lehetőséget adni, hogy a megfelelő nagyságú lábbelit kiválassza. Itt a legnagyobb lelkiismeretességgel kell eljárni, mert a meg nem felelő nagyságú és bőségű lábbeli a legkisebb menetnél is lábfeltörést okoz. Új lábbeli kiadásánál lehetővé kell tenni, hogy a kiadott lábbeli 1—2 nap múlva cserélhető legyen, mert ennyi idő kell, hogy abban a láb kényelmesen érezze magát, azaz a lábbeli ki legyen járva.

Szizjzatok.

A szizjzatok igénybevétele nem olymértvű, mint a lábbelieké, így ezeknél a rendszeres tisztogatás és fényesítő pasztával való kezelés elegendőnek látszik. A szakadásokat rendszeresen javítani kell. A raktárolt szizjzatokat elegendő évente egyszer áttörölni és utána halványan vazelinnel bekenni, hogy a bőrben levő zsiradék kiszáradását megakadályozzuk.

Textilanyagok.

A textilanyagok legnagyobb ellensége a por és a piszok. Ezek az elemi szálakat roncsolják és a járványos betegségek terjedését elősegítik.

A portalanítás legkönnyebben a ruhakefe gyakori használatával érhető el. Ha a ruházat nagyon poros, úgy porolni kell. A porolást vesszővel, gyakori kisebb ütéssel végezzük, mert erősebb ütéseknel az anyag kárt szenved.

Piszokszennyeződéseket folttisztítókkal távolítjuk el. Ezek oly készítmények, melyek a folt anyagát feloldják és így távolítják el a piszokképződményt.

Igen célravezető a posztóruházat mosatása is. Ezt legfeljebb 30—35 C° hőmérsékletű vízben szabad végezni. Zsávolyruházat mosásához ennél melegebb víz is használható. A posztóruházat mosását házilag elvégezni nem tanácsos, mert a piszok- és zsírolódások használata bizonyos mértvű szakismeretet igényel s ennek hiányában a posztóruházat helytelen mosása nagy károkat okozhat. A posztóruházat

mosásánál az impregnáló szer kioldódik és a posztó vízhatlansága részben csökken.

A házilag történő tisztításnál ügyelni kell arra, hogy az állati eredetű textilanyagok (posztó) lugokkal és szódával szemben érzékenyek és abban a posztóruházatban levő állati gyapjú feloldódik. A növényi eredetű textilanyagok (nyári ruházat) a savakkal szemben érzékenyek.

A házilag szappannal történő mosásnak csak akkor van értelme, ha a szennyeződés nem túlságos és ha tiszta, neheztőanyagmentes szappan áll rendelkezésre. Ily mosáshoz legfeljebb csak szőrkefe használható, gyökérkefe, téglá, vagy kő semmiesetre sem használható, mert ezek az elemi szálakat elroncsolják és a ruházat könnyen szétmegy.

A ruházat viselésénél keletkező szakadásokat a használónak azonnal meg kell javítani, mert később már több és több javítást igényel a ruházat, melyet a viselő már megjavítani nem lesz képes.

Mint a lábbelinél, úgy a posztóruházatnál is fontos, hogy mindenki a méret nagyságnak megfelelő ruházattal legyen ellátva. Tapasztalati tény, hogy a testhez illő rendes ruhát a katona szívesebben rendbentartja.

A megfelelő nagyságú ruhában a katona tetszelős külsőt nyer és ez demokratikus önértékét növelni fogja. A szűk, vagy bő ruha viselése kényelmetlen és annak korai elszakadását okozza, melyet helyes gazdálkodással kerülni kell.

A ruházat karbantartására és javítására nevelni és oktatni kell a honvédség tagjait. Meg kell szűnni annak a felfogásnak, hogy a kincstári ruhára gondot nem szükséges fordítani, mert ha rossz, úgy is kicserélik. A mai viszonyok között, mikor a honvédséget a szűk keretek között megállapított költségvetés mellett kell felszerelni, minden egyes ruhadarab kíméletes viselésére és szakszerű karbantartására különös gondot kell fordítani, mert a hadsereg felszerelése a dolgozók verejtékes munkájából befolyó adókból történik.

A végrehajtó szolgálat feladata végül az alakulatnak kiadott ruházat szakszerű és helyes tárolása. Itt arra kell törekedni, hogy a legénység részére csak az a ruházat legyen kiadva, amelyet visel, a többi ruházatot az elhelyezési viszonyoknak megfelelően, lehetőség szerint száraz, tiszta és pormentes raktárakban tároljuk. A ruházatot nem elegendő csak tárolni, hanem azt megfelelően kezelni is kell, azaz időszakonként a posztóruházatot kiporolni, a bőrcikkeket pedig át kell zsírozni.

Ha rövid tanulmányommal a demokratikus hadsereg ruházattal való ellátásának kérdését elősegítettem és az alakulatoknál szolgáló bajtársaknak a helyes karbantartásra megfelelő irányelvekkel szolgálhattam, céloimat elértem.

Várnay Tibor